

TEST POROZUMĚNÍ ŘEČI

PŘÍPRAVA PŘEDŠKOLÁKA PRO VSTUP DO ŠKOLY

V těchto dnech začínají rodiče se svými předškoláky docházet k zápisům do prvních tříd základních škol. Společně s odborníky řeší, zda je jejich dítě zralé pro vstup do školy, nebo je-li třeba dát dítěti odklad školní docházky.

Text: Věra Kopicová

Rodiče se mohou ohledně školní zralosti poradit s učitelkami v mateřské škole, kam dítě dochází. Rozhodující vliv má posouzení zdravotního stavu u pediatra a výsledky pedagogicko-psychologického vyšetření. Důležitou úlohu zde hraje i klinický logoped, pokud je dítě v logopedické péči.

Věty a obrázky

Klinický logoped zná dítě z delšího časového období, dokáže posoudit nejen oblast řeči dítěte, ale také oblast percepce, zejména sluchové a zrakové vnímání, a motoriky. Vyjádření klinického logopeda tak významně doplňuje posouzení celkového stavu dítěte od pediatra a pedagogicko-psychologické poradny. Klinický logoped se zaměřuje v oblasti řeči nejen na artikulaci, ale i na úroveň slovní zásoby, větné stavby, schopnost vyjadřování, sdělování a také na porozumění řeči.

Pracuji jako klinický logoped už třicet let. Během své praxe jsem vytvořila test porozumění řeči určený pro děti v předškolním věku. Test je rozdělen na tři věkové kategorie od 4 do 7 let. Každý test obsahuje deset instrukcí. Podle jednotlivých zadání dítě skládá obrázky.

Nejjednodušší varianta A je pro děti od 4 do 5 let (resp. 4 let a 11 měsíců). Obsahuje

kratší věty o 4 až 5 slovech s užitím předložek – NA, NAD, POD, PŘED, ZA, VEDLE, MEZI. Varianta B je pro děti od 5 do 6 let a obsahuje věty o 5 až 7 slovech, kdy se k užití předložek přidávají přídavná jména (velikost, barvy). Varianta C je pro děti od 6 do 7 let a obsahuje věty se 7 až 13 slovy, kdy se k užití předložek a přídavných jmen přidávají příslovce VPRAVO, VLEVO, NAHOŘE, DOLE.

Šťastné a úspěšné dítě

Na jaře roku 2016 proběhl výzkum porozumění řeči u dětí na šesti mateřských školách v Praze a mimo Prahu. Bylo vyšetřeno celkem 302 dětí, v každé věkové skupině cca 100 dětí (50 chlapců a 50 dívek). Na sběru dat se podílela studentka pedagogické fakulty, oboru speciální pedagogika se zaměřením na logopedii a surdopedii, Bc. Patricie Kolhamrová. Test byl statisticky vyhodno-

cen panem RNDr. Josefem Eichlerem, CSc., a podrobné výsledky budou publikovány v odborném časopise Asociace klinických logopedů.

Z celkového počtu 302 dětí bylo 76 dětí v normě (25 %), 152 dětí mělo mírné potíže v porozumění (50 %), výrazné potíže mělo 69 dětí (23 %) a 5 dětí (2 %) test nezvládlo. Výsledky ve všech věkových kategoriích byly srovnatelné. Test porozumění odhalil u dětí nedostatky nejen v porozumění pojmům, ale též obtíže v koncentraci pozornosti, obtíže ve sluchové diferenciaci a sluchové paměti. Porozumění je důležité pro úspěšný vstup dítěte do základní školy. Dítě musí správně porozumět instrukcím pedagoga a později i porozumět čtenému textu.

Z pozice klinického logopeda vnímám častý postoj rodičů, kteří mají zájem zejména na korekci nesprávné výslovnosti u dítěte, ale ostatní složky řeči a jazyka pokládají za zbytečné. Komplexní příprava dítěte do školy však spočívá nejen v nácvičku artikulace, ale důležitá je i bohatá slovní zásoba, úroveň vyjadřování a dobré rozumění řeči.

Škola však klade nároky na dítě i v oblasti vnímání (zvláště sluchové a zrakové percepce) a motoriky (hrubé, jemné, grafomotoriky). Důležitým faktorem je samotná osobnost dítěte – jeho psychická, sociální i pracovní připravenost pro školu. Kvalitní příprava dítěte po všech stránkách je velmi důležitá jako prevence školních obtíží. Jde nám o to, aby dítě bylo úspěšné a ve škole šťastné.

JAK SE TESTUJE DÍTĚ U ZÁPISU

Terapeut položí před dítě obrázky a dítě je pojmenuje. Poté proběhne zácviček, kdy terapeut řekne dítěti instrukci, např. Malý ptáček letí nad domem. Dítě dá obrázek ptáčka nad obrázek domu. Tím se terapeut přesvědčí, že dítě chápe, co má dělat. Pak už navazuje celý test, kdy terapeut říká jednotlivé pokyny a dítě přemísťuje obrázky podle nich. Terapeut si zaznamenává chybovost. Za každý správně provedený pokyn dítě získává 1 bod. Celkem dítě může získat až 10 bodů.

Varianta A (dětí 4–5 let): Pes sedí před domem. Za dům zajíždí traktor.

Varianta B (dětí 5–6 let): Na stromě pod budkou je malý ptáček. Velké letadlo letí pod malým mráčkem.

Varianta C (6–7 let): Malý pes sedí pod velkým stromem a nad domem letí velké letadlo. Velký mrak je pod letadlem a malý ptáček sedí na velkém stromě.